

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
SOCIALINĖS POLITIKOS GRUPĖ

PAŽYMA

**DĖL VALSTYBINIŲ PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-730 4, 5 IR 6 STRAIPSNIŲ
PAKEITIMO ĮSTATYMO NR. XIII-789 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIVP-187 (TAP-21-663(3) (21-24617(4)))**

2021-07-20 Nr. NV-1718

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Tikslas – pateikti Vyriausybės išvadą (iš esmės pritarti tikslui, tačiau nesvarstyti projekto) Seimo Peticijų komisijos pateiktam siūlymui nustatyti teisę daugiavaikiam tėvui, išauginusiam 5 ir daugiau vaikų, nuo 2021-07-01 gauti antrojo laipsnio valstybinę pensiją, mirus daugiavaikai motinai, kuriai buvo paskirta minėta pensija.

Dabartinė situacija:

- Seimo Peticijų komisija 2020-09-17 priėmė sprendimą tenkinti A. Kazlausko peticijoje „Dėl antrojo laipsnio valstybinės pensijos daugiavaikiams tėvams“ pateiktą pasiūlymą inicijuoti įstatymą, kad nebūtų skriaudžiami daugiavaikių šeimų tėvai, likę našliais, t.y., kad mirus daugiavaikai motinai, kuriai buvo paskirta ir mokama antrojo laipsnio valstybinė pensija, ši pensija būtų mokama tėvui, ir pateikė Seimui išvadą dėl šio pasiūlymo. Seimas išvadai pritarė ir 2020-09-29 priėmė protokolinį nutarimą, tenkinantį pasiūlymą.
- Pagal Valstybinių pensijų įstatymą, nuo 2018-01-01 antrojo laipsnio valstybinę pensiją turi teisę gauti daugiavaikė motina arba daugiavaikis tėvas. Ši valstybinė pensija skiriama daugiavaikiui tėvui tik tada, jeigu motinai iki 2017-12-31 (iki įstatymo, kuriuo nustatyta teisė gauti valstybines pensijas ir daugiavaikiams tėvams) nebuvo paskirta antrojo laipsnio valstybinė pensija kaip motinai, pagimdžiusiai (įvaikinusiai) 5 ir daugiau vaikų, išauginusiai juos iki 8 metų ir gerai išauklejusiai. Daugiavaikiam tėvui ši pensija skiriama tik tuo atveju, kai nėra daugiavaikės motinos arba kai daugiavaikė motina neatitinka valstybinės pensijos skyrimo sąlygų. Jeigu vienas iš tėvų pasinaudojo teise į antrojo laipsnio valstybinę pensiją, kitam iš jų ši pensija neskiriama. Tokiu atveju, jeigu motina arba tėvas pasinaudojo teise į antrojo laipsnio valstybinę pensiją ir mirė, kitam iš jų ši pensija taip pat neskiriama.
- Antrojo laipsnio valstybinę pensiją (2 valstybinių pensijų bazių dydžio – 117,4 eurų) gauna 8683 asmenys, iš jų 8580 daugiavaikių motinų ir 103 daugiavaikiai tėvai. Iš valstybės biudžeto tam kasmet skiriama apie 12 mln. eurų.

Esmė. Siūloma iš esmės pritarti įstatymo projekto Nr. XIVP-187 tikslui – nustatyti teisę daugiavaikiam tėvui (itėviui), išauginusiam 5 ir daugiau vaikų, gauti antrojo laipsnio valstybinę pensiją mirus daugiavaikai motinai (įmotei), kuriai buvo paskirta antrojo laipsnio valstybinė pensija, tačiau pasiūlyti Seimui nesvarstyti projekto dėl šių priežasčių:

- Vyriausybė, siekdama užtikrinti taiklesnes pensijas, išmokas ir kompensacijas, ir vykdydama Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 3.3.9 papunkčio veiksmą, iki 2023 m. II ketv. Seimui pateiks sisteminius pasiūlymus dėl valstybinių pensijų ir kitų iš valstybės biudžeto mokamų pensinio pobūdžio išmokų sistemos tobulinimo. Daugiavaikiams motinai (įmotei) arba tėvui (itėviui) teikiamos papildomos valstybės garantijos bus vertinamos įgyvendinant nurodytą Plano veiksmą.
- Siūlomai priemonei kasmet papildomai reikėtų apie 142 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų. Atsižvelgiant į neapibrėžtumą, susijusį su COVID-19 pandemija, Europos Komisijos pateiktas rekomendacijas ir į tai, kad 2021 metų valstybės biudžete lėšos nenumatytos, prisiimti papildomų finansinių įsipareigojimų galimybių nebus.

Derinimas: Projektas svarstytas 2021-06-08 ir 2021-06-22 tarpinstituciniuose pasitarimuose ir patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Socialinės politikos grupės pastabas ir pasiūlymus.

Atitiktis Vyriausybės programai – atitinka Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano 3.3.9 p. veiksmą – „sistemiškai peržiūrėti teisės aktus, reglamentuojančius valstybines pensijas, rentas, kompensacines išmokas“ (2022 m. I ketv. – 2023 m. II ketv.).

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta iki 2021-05-26.

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio A dalyje.

Socialinės politikos grupės patarėja

Aušra Gratulevičienė

tel. 8 706 61 803, el.p. ausra.gratuleviciene@lr.lt